

Spelregels voor sportvelden

Erik van Swinderen; ISA Sport - Evert de Jong; VBW-Asfalt

Elk spel heeft regels. Of het nu een bordspel als 'mens erger je niet' betreft of een teamport als hockey. Doel van een spel is je krachten meten met de medespelers, die te verslaan. Een eerlijke strijd is pas mogelijk als de regels voor de deelnemers gelijk zijn. Om prestaties te kunnen vergelijken moeten de omstandigheden overeenkomen. Zonder competitie, bijvoorbeeld mensen die voor hun plezier hardlopen of fietsen, spelen alleen algemene voorwaarden als veiligheid een rol. In de topsport zijn de belangen groot, er gaan miljarden Euro's in om. De eisen aan sportvelden zijn daarom hoog. Met de toenemende mogelijkheden worden ook de eisen aan de sportvelden telkens aangepast. Asfaltconstructies nemen daarin een steeds belangrijker positie in: vlak, strak en naadloos. Zowel zeer waterdoorlatend als juist waterdicht. En vooral: uitermate duurzaam.

Vanaf een vastgestelde hoogte wordt de bal losgelaten. De stuithoogte wordt akoestisch geregistreerd. De balstuit moet tussen 0,60 en 1,00 meter liggen.

Hiërarchie in spelregels

De basis van elke sport zijn uiteraard de spelregels als de lay-out van een sportveld. Daarmee wordt het spel, de sport immers bepaald. Internationale bonden beheren die spelregels.

Op de tweede plaats staan de sporttechnische eisen die eveneens door de internationale bonden worden beheerd. In deze categorie valt de vlakheid van een veld. Maar ook de bal-sportvloer

interactie. Nationale bonden mogen daarbinnen aanvullende eisen stellen als een strengere eis aan de vlakheid of een nauwere band van de grenzen voor de schokabsorptie van het oppervlak.

De derde laag bestaat uit de bouwkundige eisen die in Nederland worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van NOC*NSF. Die verlangen dat een constructie ook een zekere mate van

duurzaamheid heeft. De internationale bonden verlangen alleen maar dat tijdens de wedstrijd aan de eisen wordt voldaan. Maar vanuit het oogpunt van de sportontwikkeling is het van belang dat een constructie jarenlang voldoet. Tot slot gelden nog eisen van de opdrachtgever. Die wil dat de aanleg binnen de financiële mogelijkheden blijven en dat het onderhoud beheersbaar blijft.

De bal rolt de hellingbaan af en moet binnen 6 tot 12 meter stil liggen.

Specifieke eisen; specifieke organisatie

Om in de verschillende takken van sport goede, duurzame en veilige voorzieningen te garanderen heeft NOC*NSF de bouwkundige aspecten ondergebracht bij ISA Sport.

Daar worden de normen in overleg met de sportbonden ontwikkeld en beheerd. Normen die de ontwikkelingen van de markt en de sport moeten volgen. Hockey werd ooit op een natuurgrasveld gespeeld. Na de aanleg van het eerste veld met een basis van asfalt bleek het spel op een hoger niveau te komen. De eisen aan de vlakheid namen toe en het Nederlandse hockey groeide in de breedte en aan de top. Gelijktijdig namen de kosten, gemeten in gebruikskosten, sterk af.

Innovaties moeten op hun bruikbaarheid worden beoordeeld. Daarvoor is specifieke kennis vereist. Kennis van de betreffende spelregels, de sporttechnische eisen en de bouwkundige eisen. ISA Sport is uitgegroeid tot een organisatie met 45 medewerkers die onderzoek verrichten, advies uitbrengen en keuren. Activiteiten waarvan NOC*NSF ervaart dat een zekere mate van zelfstandigheid steeds meer wenselijk is. Daarom is de

organisatie op eigen benen komen te staan en is TNO in toenemende mate betrokken. Internationaal heeft de organisatie de vleugels uitgeslagen van Noorwegen met vijf mensen tot China, waar met de voorbereiding op de Olympische spelen in 2008 een geweldig potentieel ligt.

De duurzaamheid van een kunstgrasmat wordt bepaald door bespelings simulatie. Twee noppenrollen worden 5000 maal heen en weer over de mat bewogen.

Normering

Sport is internationaal. Het is daarom logisch dat ook de bouwtechnische eisen in internationale normen komen vast te liggen. De normering is daarom ondergebracht in de normcommissie Sportvloeren van het NEN. Vanuit deze commissie worden de Europese normen van CEN en de internationale ISO normen aangestuurd. Voor de specifieke aspecten van de verschillende sporen zijn aparte werkgroepen onder de normcommissie ingesteld.

Deze structuur maakt het ook mogelijk om de kwaliteit van nieuwe normen en veranderingen op bestaande normen te verhogen. Via de commentaar rondes kunnen betrokken partijen invloed uitoefenen. Waar in het verleden de actualiteit nog al eens te wensen overliet, is de aansluiting met normen en besteksregulering uit de wegenbouw sterk toegenomen. Zo wordt voor de materialen

De stroefheid lineair wordt bepaald met een aangepaste leroux pendel. Het principe komt overeen met de stroefheidsmeting volgens de slingermethode met het SRT (Skid Resistance Tester) van proef 76 uit de Standaard. ISA Sport gebruikt voor onderzoeksdoeleinden meerdere varianten. Bijvoorbeeld met van noppen voorziene zooltjes en een geveerde zoolplaat.

Meetopstelling voor de bepaling van de balstuit onder een hoek. Met een ballenkanon wordt een voetbal afgeschoten onder een hoek op het veld. Een laser meet de snelheid voor en na de stuit, een maat voor de speelsnelheid van het veld.

Nadat goedkeuring op een proefstuk in het laboratorium moet de waarde ook in de praktijk bewezen worden.

(grondstoffen) simpelweg verwezen naar de actuele versie van de Standaard RAW Bepalingen. De invoering van de Europese normen voor asfalt zal daarvoor niet tot problemen leiden. Wel blijven er specifieke eisen. Daarbij springen de eisen aan de vlakheid het meest in het oog. De absolute eisen zijn al gering en de toleranties zijn –voor wegebouw- nihil.

Sportvloerenlijst

Aanleggen van een sportveld vereist specifieke vaardigheden. Naast de constructie van het veld moeten tal van faciliteiten worden aangebracht. Om de kwaliteit te garanderen vereist het hele traject van planvorming tot en met beheer veel begeleiding. Om overbodig werk te voorkomen is er een overzicht opgesteld van constructies die zich bewezen hebben. Deze staan op de zogenaamde Sportvloerenlijst op de website van ISA Sport (www.isa-sport.com). De lijst omvat voor elk type vloer de betrokken aannemer, de sport, de gebruiksvorm en de status.

Markt

De afgelopen jaren zijn er jaarlijks ongeveer 400 tot 500 velden voor de diverse sporten aangelegd. Er zijn geen signalen dat hier grote veranderingen in zullen plaatsvinden. De constructies veranderen mogelijk wel. Hockey wedstrijden worden tegenwoordig uitsluitend op kunstgras gespeeld. De KNVB heeft de discussie over voetbalvelden voorlopig afgesloten met het besluit dat kunstgrasvelden zijn toegestaan voor alle competitiewedstrijden voor zowel amateurs als voor professionals. Deze discussie ontstond na de vaststelling dat kunstgras inmiddels kan voldoen aan alle speltechnische eisen. Zo zijn slidings op kunstgras mogelijk zonder pijnlijke verwondingen. Oefenvelden blijken goed te voldoen en zijn het hele jaar door dagelijks te gebruiken. Mogelijk dat hierdoor op termijn de spelopvatting verandert en de emotionele discussies over de kwaliteit van het speelveld niet meer als charmant en horend bij het spel worden beschouwd maar als ongewenst. De keuze voor kunstgras zou ook kunnen worden aangestuurd vanuit econo-

mische overwegingen. Aflasten van wedstrijden vanwege onbespeelbare velden hoeft niet meer. Volledig overdekte stadions met een kunstgrasveld zijn economisch aantrekkelijk. Er kunnen meerdere wedstrijden achter elkaar gespeeld worden en het stadion is voor andere evenementen te gebruiken zonder dat de grasmat daar schade van ondervindt. Met een draagconstructie van asfalt is dit nu al te realiseren.

Het hockey heeft bewezen dat een kwalitatief hoogwaardig veld de sport goed doet. Of dit ook opgaat voor het voetballen is een vraag. Wel is nu al duidelijk dat oefenvelden met een asfalt draagconstructie vanuit de bespeelbaarheid en het multifunctionele gebruik hoog scoren. En wie weet wat daar nog uit voortvloeit.

